

AMRIT

PUBLISHED BY EMBASSY OF INDIA, HUNGARY

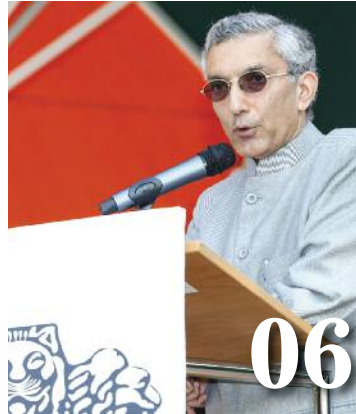
Ambassador Rahul Chhabra (left)
with Hon'ble President János Áder

INDEPENDENCE DAY CELEBRATION

अमृत

Contents

Bilateral	3
Feature	4
Cover Story	6
Independence Day	8
Culture	9
Feature	14
Religion	15
Hindi Section	18
Childrens' Corner	23

AMRIT

Vol. 3. Issue 1, August-September 2015
Bi-monthly Journal of the Embassy of India, Hungary

Editor in Chief: Rahul Chhabra

Editor: Umesh Kumar

Support team: Anita Adamecz, Anna Simon, Eszter Berki,
Biswarup Sarkar, András Havas

Contributors: Sayantan Chakravarty, András Havas, Ádám Lázár,
Md Ali Jouher, Umesh Kumar, Eszter Berki, Madhupati Dasa,
Róbert Válczi, Mukesh Pandit

Cover and Design and Layout
INDIA EMPIRE Publication

Printed by
INDIA EMPIRE Publications
N 126, II Floor, Greater Kailash-I, New Delhi – 110 048, India.
M: +91-9899117477, Tel: +91-11-29231515

Amrit is a bi-monthly journal published by the Embassy of India, Budapest. It is available online on the Mission's website www.indianembassy.hu

The views expressed are those of the author and not necessarily of the Embassy of India, Hungary.

Reproduction in any manner without prior permission of the Embassy is prohibited.

Presentation of Letter of Credence to the President of Hungary

On 16th September 2015, Ambassador Rahul Chhabra presented his Letter of Credence to Hon'ble President of Hungary, Dr. János Áder in the grand Sándor Palace and thus formally assuming charge as Ambassador of India to Hungary. Upon arrival at Sandor Palace, Ambassador was greeted by the Commander of the Budapest Garrison with a ceremonial guard of honour. The credential presentation ceremony took place in the Hall of Mirrors. During the ceremony, Ambassador was accompanied by his family, who had specially flown from India to Hungary for this occasion, and Mr. Vijay Khanduja, First Secretary (Comm&Pol). Ms. Andrea Mátrai, newly appointed Chief of Protocol from the Ministry of Foreign Affairs and Trade was present during the credential presentation ceremony. The Presentation was followed by a short private discussion in the

Ambassador Rahul Chhabra waiting to present his Letter of Credence to Hon'ble President János Áder

Blue Salon of the Palace. Ambassador also signed the official guestbook.

the Indian delegation led by the Commander of the Budapest Garrison proceeded to Heroes' Square, where Ambassador paid his respect and tribute

After visit to Sándor Palace

LEFT: Ambassador Rahul Chhabra and Hon'ble President János Áder. **RIGHT:** Signing of Guestbook at the Presidential Palace

LEFT: Ceremonious inspecting of the Guards. **RIGHT:** Laying of wreath ceremony at Heroes' Square

hosting country and laid a wreath at the Tomb of the Unknown Soldier.

The credential ceremony concluded with a celebratory

champagne toast at the Residence of Ambassador with the participation of officers the Mission and Chief of Protocol as well as a Reception in the evening.

Amrit wishes good luck and all round success to Ambassador Rahul Chhabra in his endeavor to take the Indo-Hungarian bilateral relations to new heights. ■

FEATURE

Celebration of India's Independence Day – 15 August 2015

On the day of the 68th Anniversary of India's Independence, Amrita Sher-Gil Cultural Centre, Embassy of India, Budapest, organized a function at Embassy Residence.

The event started with a flag hoisting ceremony by Ambassador Rahul Chhabra, followed by the playing of the national anthems of India and Hungary. Thereafter Ambassador Rahul Chhabra read out President of India's message. H.E. Szilveszter Bus, Deputy State Secretary for Southern Opening, Ministry of Foreign Affairs, who was the chief guest of the event, also conveyed greetings on the occasion. This was followed by singing of patriotic songs and

LEFT: HE Szilveszter Bus, Deputy State Secretary for Southern Opening, Ministry of Foreign Affairs with Mrs Kavita Chhabra.
CENTER: Master Chatterjee playing patriotic songs. **RIGHT:** National Anthems of Hungary and India

HE Rahul Chhabra, Ambassador of India speaking on the occasion

HE Szilveszter Bus addressing the gathering on the occasion

Singing of patriotic songs by members of the Mission

Audience listening to the speeches

LEFT: Inauguration of Phulkari Exhibition. **CENTER:** Guests arriving at the venue. **RIGHT:** Children playing in the garden

the inauguration of a “Phulkari Exhibition” sent by ICCR, New Delhi.

The programme ended with a reception with light refreshments. Approximately 150 persons attended the event.

The video recording of the event is available on Youtube site of the Embassy of India, Budapest:

Long version: <https://www.youtube.com/watch?v=D3fsbgCGRyc>

Short version: <https://www.youtube.com/watch?v=cYFv-4Gh9t0> ■

COVER STORY

69th Independence Day

By Sayantan Chakravarty

On August 15, 2015 India awakened to its ongoing tryst with destiny.

Sixty eight years ago, on August 15, 1947, a historical dawn had broken in the East. It had come accompanied by the sweet air of India’s freedom. The Raj had begrudgingly decolonized and retreated, ending nearly three centuries of British rule. It had left India free, but vastly impoverished, shackle-less yet tottering with baby-footed uncertainty.

On August 15 this year, the memories once more came flooding back—of those millions who sacrificed their present, such that the future of many more could be better. Of those hundreds who chose death over life so that India may not die. Of those thousands, who endured lifelong prison sentences but refused to compromise with the shenanigans of the ruling class. Of an oppressive rule that sucked the lifeblood and economy of the subcontinent, leaving it one of the poorest in the world after having discovered it as one of the world’s richest. Of the trauma of a partition whose pain still refuses to wane.

August 15 was also a day when the collective consciousness of the nation once more resolved to honour this freedom which had come at a great price. It was a day when the reassuring voice of Prime Minister Mr Narendra Modi reverberated across the ramparts of the Red Fort, and through television and radio straight into the hearts of India’s countrymen.

Across its modern day frontiers, in nations far and wide, Indian Heads of Missions unfurled the national tricolor, reminding their global audience that India is ready and keen to regain a higher place in the world order, and blend the noble vision of a Swachh Bharat with the cutting-edge precision of Digital India. It is as much willing to soar into orbit with its spaceships to explore the unknown, as it is to navigate deeper waters to keep its territorial integrity in place. On August 15, India had spoken, and the world had listened.

ROAD TO FREEDOM

The road to freedom, though, is paved in perspiration, and pebbled with inspiration. The march towards true freedom would entail

empowering the weak, feeding the starving, and ramping up India's infrastructure for which there is a dire need. The Government led by Mr Modi has chosen to walk this road. The PM kept reiterating that every project being announced was ultimately aimed at impacting the weak, the downtrodden, the oppressed, the economically backward. It is this segment that India wants to lift from the deplorable quagmire of poverty, such that the nation can truly move forward, and call itself free. We take a look at what freedom, in the 69th year of Independence, really entails.

Freedom from fiscal indiscipline

Inspired by the Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana, and the easy option of zero-balance, a whopping 170 million Indians opened bank accounts for the first time, bringing in Rs 20,000 crore into the Indian banking system. The PM said that it displayed the "richness of the poor", and gave credibility to the banking system which had been nationalized for the benefit of the underclass. For the first time in 68 years, there is now financial inclusion at every level. He heartily congratulated the banking fraternity for being a significant part of Team India, and ushering in a major change that will benefit the nation in days to come.

Freedom from social insecurity

It is imperative that in the pyramid of development, the base is strong. One noble step in this direction was the announcement of the Prime Minister's Suraksha Bima Yojana. At one rupee a month, and twelve rupees a year, it insures a family for Rs 2 lakh. Another one was the PM's Jeevan Jyoti Bima Yojana. This time for 90 paise a day, about Rs 330 a year, a family receives a health insurance cover of Rs 2 lakh rupees. 100 million people joined this scheme over 100 days.

Freedom from filth

The Prime Minister spoke of a Team India that includes people from all walks—celebrities, diplomats, social workers, educationists, community leaders, Media—to join hands and walk the talk as far as the Swachh Bharat Abhiyan is concerned. The PM has exhorted citizens that when in the year 2019 India celebrates the 150th birth anniversary of Gandhi Ji, the one gift that can be handed over to the eternal Mahatma is of a Clean India. One step in that direction will be to ensure construction of over 4,25,000 toilets across 2,62,000 schools.

Freedom from labour indignity

A campaign is on to issue special identity cards to

the unorganized labour sector, an essential area to address according to PM Modi. "If we meet a person wearing a coat and tie, or a long kurta and a jacket, we stand up to greet him. But if a milkman, a rickshaw-puller, or an auto-rickshaw driver arrives in our midst, we do not display the same degree of respect. Providing dignity of labour is our national duty," the Prime Minister said. The labour class has deposited about Rs 27 thousand crore (over USD 4 billion) in Government coffers, but since they keep moving from state to state, and do not return to retrieve the money because of high transport costs, they do not have access to the money. The Government has provided special identity numbers through which they can access the money without having to go back to the state where the deposit was made.

Freedom from corruption

The CBI has more than doubled registration of cases involving corruption since the NDA Government came to the Centre. "Corruption sticks to our nation like termites, and it keeps on spreading." He cited the example of Direct Benefit Transfer of LPG Subsidy that is now in place. Taking advantage of Jan Dhan accounts and Aadhaar Card the subsidy is now transferred directly into beneficiary accounts. As a result, the lot of brokers, middlemen and black marketeers has disappeared, and Rs 15,000 crore which was being siphoned off annually in the name of gas cylinders is now saved. Already over 20 lakh consumers have given up their subsidy under the Give It Up movement that is spearheaded by a galaxy of celebrities.

The CAG had once said that coal blocks had been allocated through a lottery system, resulting in a loss of Rs 1,74,000 crore to the exchequer. These figures were bandying about during the last Lok Sabha election speeches as well. Now coal blocks have been auctioned. The result—about Rs 3,00,000 crore will be accruing to the national exchequer. Not only that, imported coal will be utilized at power plants near coasts, which was not the case, saving the exchequer Rs 1,100 crore, and doing away with unnecessary middlemen. Auction of FM Radio in about 85 cities has already brought in over Rs 1,000 crore to the Government, money that will be spent on welfare schemes for the economically weaker sections.

Freedom from black money

An SIT under the supervision of the Supreme Court to recover black money was set up soon after the NDA Government started functioning. G-20 member nations are supportive of the idea of

bringing back to India black money parked outside. Agreements with several countries, including the USA, have been signed for receiving real time information regarding black money. A grace period has been granted to those who want to voluntarily declare undisclosed income. Under this scheme, Rs 6,500 crore has been mopped up.

Freedom from economic wilderness

The PM is of the firm view that unless the whole of eastern Uttar Pradesh, Bihar, West Bengal, Assam, Odisha and the North Eastern states tread the path of development, entire India cannot become prosperous. Infrastructure, rail connectivity, digital connectivity—the focus is very much on eastern India. A gas pipeline is being introduced in the entire region. Fertilizer plants that had shut down at Gorakhpur, Barauni, Talcher and Sindari are being revived through a new gas supply policy. It is imperative that the youth of the region receive employment, and

farmers their fertilizers.

Freedom of enterprise

In the PM's vision, no district, no block in India should be there where a start-up is not initiated. The Government is supportive of creating new entrepreneurs, new producers, new start-ups. Start-up India and Stand-up India are now buzzwords in the Government that must be implemented right down to the remotest district.

Freedom for farmers

The Ministry of Agriculture will henceforth be known as the Ministry of Farmer Welfare. The job of this Ministry will be to formulate schemes for agriculture which benefit and significantly alter the lives of farmers for the better. The target of providing electricity poles, wires and electricity itself in 18,500 villages across India will be achieved in the next 1,000 days. All states and local bodies are stakeholders in this project. ■

INDEPENDENCE DAY

India: a 67 éves fiatal

Lázár Ádám

India nemzeti zászlaja egy rántásra kibomlik, és a belecsavart virágszirmok a teraszon felállított díszemelőnyre és a kertbe szállingóznak. Idén távol-keletnek is beillő napsütésben már napok óta készül a nagykövetségi rezidencia az eseményre. Mi, a kertben álló vendégek, a zászlót és a hulló szirmokat nézzük. A világ különböző pontjain forradalmak, háborúk dűlnak, itt, ebben, a budai kertben csend, nyugalom, béke és a város csodás panorámája. A látvány minden év augusztus 15-én megismétlődik, nézői mégsem unnak bele.

150-200-an gyülekezünk a rezidencia kertjében. Magyarországon élő indiaiak és Indiát szerető, értő, tanuló, tanító magyarok. Összejövünk, hogy együtt ünnepeljük India egyik legnagyobb nemzeti ünnepét, születésnapját, a Függetlenség Napját.

A kerti pázsiton, az emelvény előtt, egymás mellett játszanak kis gyerekek és álldogálnak felnőttek. Amíg az ünnepség kezdésére várakozunk, az egymás mellett állók, akik nagy többsége más indiai ünnepségekről már amúgy is ismeri egymást, beszélgetni kezd. 'Maga hova való?' kérdezi valaki – 'Delhibe, és maga? Gujaratba, Jaipurba, Chennaiba, Kerala'ba' érkeznek a válaszok. 'Milyen óriási ez az ország' –

mondom. 'És milyen óriási volt, a Függetlenség kikiáltása előtt, amit vannak, akik ma is Szétválásnak, India és Pakisztán szétválasztásának neveznek', szólal meg egy mellettem álló káprázatos szarít viselő hölgy.

Az emelvényen a himnuszok elhangzása után bemutatkozik Őexcellenciája Rahul Chhabra, India új magyarországi nagykövete. Budapesten ez az első hivatali

megjelenése. A nagykövet beszámol arról az újításról, hogy ha valakinek indiai vízumra van szüksége, már nem kell a követségen sorba állnia, mert elektromos úton is be tudja szerezni az engedélyt. Ezt követően felolvassa India elnöke, Pranab Mukherjee Excellenciás Úr ünnepi üzenetét.

Az indiai nagykövet után a díszvendég, a volt delhi magyar nagykövet, Bus Szilveszter köszönti kollégáját és az összegyűlteket. Az emelvénytől néhány méterre felállított óriási sátor alól indiai ételek illatát hozza egy fuvallat. Egyre többen néznek abba az irányba.

Amikor India 1947-ben elnyerte függetlenségét, mintegy 350 millió lakosa volt. A lakosság jelentős része a létminimum alatti összegből, külföldön feldolgozott, behozott termékekből élt. Indiában most, 67 évvel később még mindig sok a szegény, de az 1 milliárd 300 millió ember önellátó és az ország a világ egyik vezető gazdasági hatalma. A számítógép ipar, a film, a képzőművészet, a zene, az űrkutatás, a tudomány, a sport és a gépgyártás területén is óriási eredményeket ér el az ország.

Ha nem is sokan, de élnek olyanok, akik még látták a

Függetlenség előtti Indiát.

Amikor Indiába látogat az ember, általában azért keresi fel az országot, hogy láthassa évezredes kultúráját. A nagy városokban azonban mindenütt találkozunk a modern élet eredményeivel. A független India csak 67 éves, de fejlődése ma is jelentősen a több ezer éves alapokból építkezik, ebből nő tovább.

Bár ünnepi beszédet nem mondott, de sokan fel-, mások most ismerték meg Lord Pault, az indiai származású brit üzletembert. Amint mondta jól ismeri, és nagyon kedveli Budapestet. Most egyik unokájának az esküvőjére érkezett a magyar fővárosba. Kérdezem, hogy ha igazi indiai esküvő lesz, elférnek-e majd a menyegzőn? Elmosolyodik és megnyugtatóan: „Kibéreltük a Kempinski Szállót”. A házasulandók mind a ketten indiaiak? - kérdezem. Csak az egyik, a másik pakisztáni” - válaszol. „Te Jó Isten” - csúszik ki belőlem akaratlanul a meglepett megjegyzés. – „Miért?” – kérdezi. Valóban miért? Körülnézek és a vendégek között viseletükről ítélve vannak hinduk, mohamedánok, szikhek, Krisna hívők, keresztények. Csak úgy, mint Indiában. Milyen jó lenne, ha a világban is ilyen békében tudnánk együtt élni, ünnepelni, mint itt egy budapesti kertben. ■

CULTURE

ASCC ACTIVITIES

By Umesh Kumar Director (ASCC) & Eszter Berki

Film Club 10 JULY 2015

On every first and third Friday of every month film evenings are arranged at the Amrita Sher-Gil Cultural Centre. Three films screened at the Cultural Centre in August and September in 2015

under the aegis of the Indian Cine Club were:

Bang Bang (2014) Hindi 07.08.2015

Pestonjee (1988) Punjabi 04.09.2015

Ek doctor ki maut (1990) Hindi 18.09.2015

Ms Gíta Krasznai and the formation introduce their new album: OM Ancient Indian Mantras, 8 September 2015

Om Debut Concert in ASCC

On 8 September 2015 a group of musicians from Szeged and Budapest led by Ms Gíta Krasznai performed at Amrita Sher-Gil Cultural Centre.

Ms Gíta Krasznai (vocal and guitar), who is majoring in art at University of Szeged, has spent 6 months with scholarship in India. This wonderful journey has inspired the songs of this album. Ms Eszter Pozsár (alto flute, bansuri) has graduated in 1994 from Liszt Ferenc Music Academy majoring in jazz-saxophone. As a scholar, she spent 6 months in Gandharva Mahavidyalaya Institute New Delhi learning North-Indian Classical Music. She established her present band, the Trans-formation in 2005. Two albums of this band were released. Mr Tibor Mótyán (tabla) has learnt playing the violin, piano and bass guitar but he became famous under the name 'tabla-player'. He continued his studies in India where

his professor was Vinode Pathak. At present, he plays in Mr László Hortobágyi's band called Gayan Uttejak but he also performs with several other jazz and contemporary music formations. Mr Gergely Hadobás (cello) is learning to play the cello at Music Academy. His professor is Katalin Sin. Besides cello, he also sings and plays the guitar, mandolin and ukulele. Mr Olivér Sövény (guitar) is majoring in classical guitar at the Faculty of Music, University of Szeged. His professors are Dávid Pavlovics and Matthew Mitchell.

The event was concluded with an encore, spiced with questions and free talk by the audience with the artists.

"Autumn Raga" – solo performance by Mr Zoltan Lantos (violin, vocals, live electronics), 22 September 2015

Zoltán Lantos solo performance in the ASCC

Mr Zoltán Lantos is a well-known world musician with an unmistakable style, who gave a concert with unique atmosphere on Tuesday, 22 September 2015. The artist arrived at the Cultural Centre with his solo program after his Slovenian tour.

Zoltán Lantos is a violinist who is at home in musical cultures from across the globe — but has forged a sonic language all his own. He appeared on the

Eastern-European jazz scene while studying at the Music Academy in his hometown, Budapest. But shortly after earning his degree in classical violin, Lantos embarked on a remarkable musical journey. Drawn to experimental and eastern music, he traveled to India in 1985 to study classical Indian music. There, the "biology" of a single note — the life of the inner, unheard and unplayed sound ("Anahata Swara") is of the utmost importance. In India he discovered what became the focal point of his musical life: the experience of existing in a living moment, the art of improvisation. In 1994, after 9 years of studying, traveling, teaching, and performing in India, Lantos returned to Europe. Composing new pieces he began rediscovering his musical roots and found his own language by blending Hungarian and classical traditions with Eastern music and contemporary European jazz.

Lantos' main project since 1999 was the group "Mirrorworld" and his current project "OpenSource" (founded in 2011) is taking a more electronic, loop- and groove-oriented direction. He also plays solo violin concerts using electronic devices for creating multiple loops and special effects.

The Western Traveller – Tagore performance, 24 & 25 September 2015

ICCR, New Delhi, had sent a Rabindra Sangeet Group „The Western Traveller” for two days to Hungary. On 24th and 25th September the theatre group led by Dr Anand Gupta, a well-known Tagore researcher and Rabindrasangeet performer

Performance in Balatonfüred

Group Photo in ASCC

Ambassador introducing the artists

Group Photo with the audience, Balatonfüred

"The Western Traveller" – performance in Balatonfüred

Ms Virág Túri and Ms Purbita Mukherjee performing in ASCC

visited Hungary. The group performed at Balatonfüred (24 September) and at ASCC (25 September). Their song and dance performance contained a Tagore concert and mobile digital exhibition. The Western Traveller presented Rabindra Sangeet compositions by Rabindranath Tagore. The performances were based on the poems written by Tagore during his trips to Germany, Czech and Hungary in 1921, 1926 and 1930. Dr. Anand Gupta choreographed the dances based on yoga (a new awareness) and a mobile exhibition. The impact of the performances was enhanced by an audio visual presentation. The following members accompanied Dr Ananda Gupta:

1. Mrs Pramita Mallick Lead Rabindra Sangeet singer
2. Ms Purbita Mukherjee Manipuri dancer
3. Shri Biplab Mondal Drums
4. Shri Subrata Mukherjee Keyboard

During the performance in Budapest, Ms Virág Túri participated.

Painting Exhibition, 23 September 2015

Amrita Sher-Gil Cultural Centre, Embassy of India, Budapest, in collaboration with the Erlin Gallery organized a painting exhibition titled 'Narrative Movements – Shantiniketan' brought by contemporary artists from India. The opening ceremony of the

Audience listening to the speeches

Lakshmi Santra singing Rabindra Sangeet

Mr Csaba Kozák speaking about the paintings

exhibition at Amrita Sher-Gil Cultural Centre was held on 23 September 2015. The paintings of following artists who have studied at Shantiniketan at different point of time were exhibited:

Mr. BIBEKANANDA SANTRA
Mr. BHASKAR HAZARIKA
Mr. DEEPAK RAJBHAR

Ambassador meeting Mr Róbert Fülöp, Mayor of Kiskunhalas

Henna painting

Ambassador and Director speaking to Mr Zoltán Halla, organizer at Közösségi Ház

Inauguration of the exhibition in the Exhibition Hall

University on the topic "Friendship and courage". HE Mr Rahul Chhabra, Ambassador of India inaugurated one exhibition titled "Vibrant India" on the occasion. The exhibition was shown for three weeks in the hall. Participants could enjoy the spicy food of India as Indian refreshments were served in the afternoon.

Vedanta Lecture, 29 September 2015

Mr. MONAJ PODDAR
Mr. SAJAL KAITY

The programme started with a welcome address by H.E. Mr. Rahul Chhabra, Ambassador of India to Hungary. The exhibition was inaugurated by Ambassador and Mr. Csaba Kozák, an art writer and critique, who explained the intricate details of all paintings to the audience. Ms Lakshmi Santra (India) rendered Rabindra Sangeet and a semi-classical vocal performance with Harmonium. The programme concluded with refreshments.

India Day in Kiskunhalas, 26 September 2015

On 26 September 2015 India Day was organized in Kiskunhalas by ASCC in collaboration with Mayor's Office and Mayor Mr Róbert Fülöp and Közösségi Háza Cultural Centre. The programme included several cultural performances like Bharatanatyam, fashion show by

Audience seeing the inauguration ceremony

Lecture of Prof. Ramachandra Byrappa

Dinner with Mr Róbert Fülöp, Mayor of Kiskunhalas

ISKCON members, classical Indian music performance by Calcutta Trio, Bollywood dance and a lecture by Dr Ramachandra Byrappa, Professor at ELTE

Under the aegis of Vedic Society of Hungary, Amrita Sher-Gil Cultural Centre had organized a talk on 29 September 2015 from 18.00 onwards on the topic "Benefits of Yoga and Ayurveda to Humanity". Welcome address was given by Mr Umesh Kumar, Director (ASCC). He was followed by Ms Melinda Földiné Irtl, Dharma Gate Buddhist College, who gave a lecture on Yoga. The main speaker of the evening was Prof M.S. Baghel, ICCR Ayurveda Chair, Debrecen University, who dwelt on the

Bharatanatyam dance performances

LEFT: Director introducing the programme. RIGHT: Ms Melinda Irtl holding lecture on Yoga

LEFT: Prof M.S. Baghel speaking about the benefits of Ayurveda. RIGHT: Ambassador listening to the lecture

benefits and effects of Ayurveda answer session, Ambassador talk, which was followed by
on humanity. After the question- Rahul Chhabra concluded the refreshments and tea. ■

‘Make in India’ Seminar held on 21st September 2015

By András Havas

The Institute for Foreign Affairs and Trade (IFAT) in collaboration with the Embassy of India in Hungary held an export, and investment-promoting ‘Make in India’ seminar on Monday, 21st September 2015, in the Institute for Foreign Affairs and Trade (1016 Budapest, Bérc u. 13-15).

The event started with the welcome remarks by Mr. Márton Schöberl, IFAT Director-General, followed by the keynote speech of H.E. Dr. Laszló Szabó, Deputy Minister, Ministry of Foreign Affairs and Trade.

Subsequently a panel discussion was held.

Speakers were:

- H.E. Szilveszter Bus, Deputy State Secretary for Opening to the South, former Ambassador of Hungary to India, MFAT
- H.E. Rahul Chhabra, Ambassador of India to Hungary
- Attila Bodnár, Co-Founder, Executive Vice-President, Organica Water
- István Vaczó, Director, Strategic Sourcing & API Sales, Gedeon Richter Plc.

This was followed by the lecture ‘EXIM’s financing solutions’ by Mr. Gábor Szocs, Director, Corporate Client Relations, Hungarian Export-Import Bank Plc.

The event finished with a networking buffet lunch. Approximately 90 VIPs participated from various government agencies and business circles. ■

LEFT: H.E. Dr. Laszló Szabó, Deputy Minister, Ministry of Foreign Affairs and Trade. **RIGHT:** Mr. Gábor Szócs, Director, Corporate Client Relations, Hungarian Export-Import Bank Plc.

H.E. Szilveszter Bus, Deputy State Secretary for Opening to the South, former Ambassador of Hungary to India, MFAT, H.E. Rahul Chhabra, Ambassador of India to Hungary

LEFT: Attila Bodnár, Co-Founder, Executive Vice-President, Organica Water, István Vaczó, Director, Strategic Sourcing & API Sales, Gedeon Richter Plc.

RIGHT: Participants discussing after the seminar

Audience listening to the speeches

Śrī Kṛṣṇa Janmāṣṭamī

Az Úr Kṛṣṇa 5242 éve jelent meg a Földön, Indiában, Mathurā városában. Megjelenési napját Janmā aṣṭamī néven ismerik, melynek jelentése a 8. születés – Kṛṣṇa édesanyja 8. gyermekeként, a 8. holdnapon, az Úr Viṣṇu 8. alászállt formájaként látta meg a napvilágot. Érkezését a több tízezer éve feljegyzett védikus szentírások pontosan, előre jelezték.

Kṛṣṇa evilágban való megjelenésének célja, hogy hazahívja és megvédelmezze híveit (pl. az elnyomó Kaṁsa király igazságtalanságaival szemben és személyes tanúbizonyságot szolgáltatson szeretetett híveinek jelenlétével. Kṛṣṇa erről Maga tesz említést az egyik legfontosabb szentírásban, a Bhagavad-gītában, amelyben elmondja, hogy minden korszakban megjelenik, ha a vallásgyakorlás gyengül, és az álnok, erkölcstelen viselkedés teret hódít. „Óh, Bhārata leszármazottja! Bárhol legyen a vallás gyakorlása hanyatlóban, s kerüljön fölényes túlsúlyba a vallástalanság, alászálllok Én Magam.” (B.G. 4.7.)

Kṛṣṇa az Uttar Pradesh állambeli Vṛndāvanāban mutatta be csodálatos kisgyermekkorai kedvteléseit, egy, a magyar pásztorkultúrához nagyon hasonló, egyszerű falusi életvitel keretein belül. A védikus kultúra alapja a tehénvédelem – a kihasználó állattartással szemben -, ezért az Úr egy pásztorfiú képében jelent meg, s ezért nevezik Őt Govindának, a tehenek őrzőjének is. Az egyszerű életvitel és magasszintű gondolkodás elve, az erőszakmentes életmód és az önfenntartás, a szentírások tanulmányozása, valamint az Isten-központú vallásos társadalom azóta is minta és követendő példa Kṛṣṇa hívei számára. Ez az egyszerű életvitel lehetővé teszi, hogy eltávolodjunk a felesleges anyagi ragaszkodásoktól, a múlandó dolgoktól és életünket

egészségben, boldogan és mindenekelőtt Isten szolgálatába merülve éljük le.

Az ISKCON által alapított, Somogyvámoson található Krisna-völgy lelki atmoszférája megsokszorozódik, amikor a legkülönlegesebb Személyt ünnepeljük. Azt a személyt, akinek jóváhagyása nélkül semmi sem történhet az univerzumban, és akinek csak hálások lehetünk azért, hogy – bár elhagytuk Őt – Ő újra és újra megadja a lehetőséget, hogy visszatérhessünk Hozzá. Őszinte odaadásunk eredményeként Kṛṣṇát ezen a napon igazán közel érezhetjük magunkhoz. Kedvteléseit hallgatván, azt mondják, megtisztul a szív és közelebb juthatunk ahhoz a felismeréshez, hogy lelkek és Isten szolgálói vagyunk, akiknek legfőbb belső vágyuk az Úr elégedettsége.

A magyarországi hinduk idén szeptember 4-én Krisna-völgyben emlékeztek az Istenség Legfelsőbb Személyisége kedvteléseire. Az ünnep egyik szép jellegzetessége Rādhā-Śyāmasundara csónakoztatása, melyen virágszirmok fürdője borítja be az Isteni Párt. A templomszobában zajlik minden évben a jhulan yatra, a hintáztatás. A programokon több százan vettek részt, egyetlen talpalatnyi hely sem maradt szabadon az oltárszobában. Sötétedés után

Kṛṣṇa – és a gyerekek - nagy örömeire tűzijáték festette színesre az égboltot a völgy felett, s tette feledhetetlenné az ünnepet. A hívek idén is legjobban az éjféli áratít várták, hogy megpillanthassák Kṛṣṇāt és Radharanit új ruhájában, felékszerezve, ám ezt egy hagyományos abhisék (rituális fürdetés) és bhajan előzte meg. A program különleges lakomával, ékadasi prasādammal zárult.

Az ünnep másnapján, szeptember 6-án Śrīla Prabhupāda megjelenésére emlékeztek a hívek, aki rendkívüli munkásságával, fordításaival és önzetlen tanítói tevékenységével megismertette a Kṛṣṇa-tudat és így India ősi kultúráját és filozófiáját a nyugati világ embereivel is.

A Kṛṣṇa-hívők az ősz folyamán más lelki és fesztiválprogramokkal is várják szeretettel a kedves Olvasókat!

November 8-án, vasárnap a Govardhana-pūja ünnepséggel szeretnék megörvendeztetni Śrī Govardhana Lālāt Krisna-völgyben, november 11-én, szerdán pedig Dīpāvalī alkalmából, Kārtika hónap legfényesebb estjén közös lánggyújtásra várják az érdeklődőket a Hare Krisna Indiai Oktatási és Kulturális Központban egy bhajan-esttel. ■

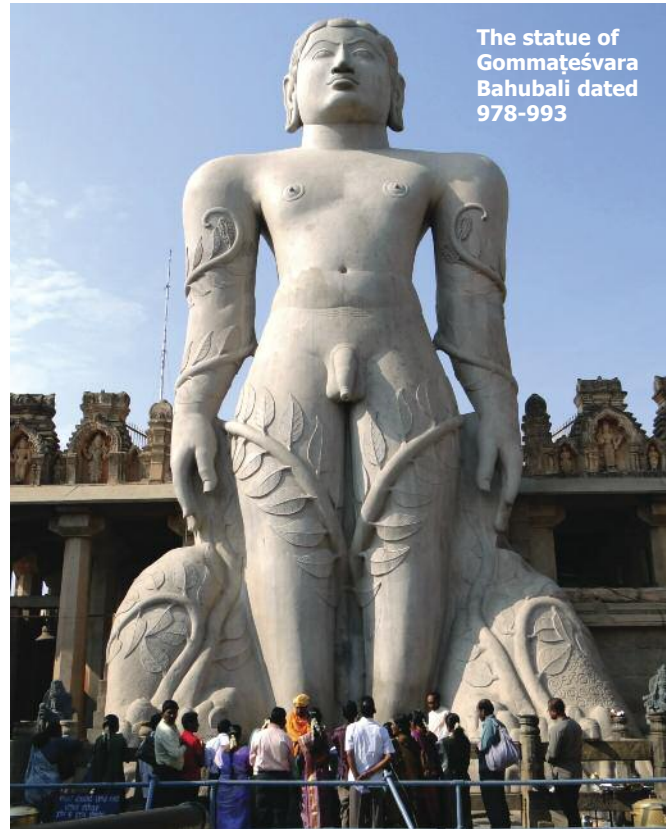
—www.krisna.hu

Égbe És Fehérbe Öltözöttek – A Dzsainizmus Irányzatai

Válóczi Róbert

A számos, Buddhával kortárs unortodox tanító között volt Vardhamána is, akit követői később Maháviraként, azaz Nagy Hősként ismertek. Az ő nevéhez köthető a dzsainizmus kialakulása, amely a Győztesek (dzsinák) vallása. Vardhamána Mahávíra a legenda szerint Buddha legnagyobb és legfontosabb „konkurensze” volt. Kr. e. 540 körül született Sziddhártha, és Trisálá gyermekeként. Ő is hasonló körülmények között nőtt fel és élte le fiatal éveit, mint Buddha. Megházasodott, született egy lánya. Harmincéves korában, szülei halála után, elhagyta otthonát és aszkéta életbe kezdett. Először egy Nirgrantha („Kötöttségek nélküli”) nevű csoporthoz csatlakozott, amit 200 évvel korábban alapított egy Pársva nevű aszkéta. Később a Nirgrantha kifejezést Mahávíra követőire alkalmazták, és tiszteletből Pársvát besorolták 23-ként a dzsaina hit 24 nagy tanítójának, a tirthankaráknak („gázlócsinálók”) körébe. Mahávíra több mint 12 évig vándorolt és keményen sanyargatta magát az elérendő bölcsesség érdekében. Az aszkétizmus 13. évében elérte a megvilágosodást és a Nirvánát, arhattá („érdemes”), dzsinává és tirthankarává vált. Túlélte Buddhát is, majd Kr. e. 456 körül halálra éhezette magát. A következő évszázadban két században a dzsainizmus megmaradt egy kis elszigetelt közösség vallásának, majd a Maurja időkben erősödött meg és vált elismert vallási csoporttá. Asóka (Kr. u. 3. század) már a birodalom elismert vallásai között említi ediktumaiban. A Csandragupta Maurja uralkodásának végén pusztító éhínség azonban vándorlásra kényszerítette őket a Gangesz völgyből a Dekkánra, ami az addig egységes vallási közösséget két nagyobb csoportra osztotta. Egy részük északon maradt és a mai Gudzsarát területén telepedett le, másik részük pedig délre vándorolt és a mai Karnátakában alapított új vallási központokat. A tartós különélés a csoportok között számos különbség kialakulásával járt, ami nem csak térbeli, hanem világnézeti szétváláshoz is vezetett. Ezek az eltérések azonban inkább gyakorlatbeli, mint elméleti természetűek voltak. Az első és legfontosabb praxisbeli eltérés, ami a két csoport kialakulásához vezetett, a ruha viselésének problémája volt. Ezt a különbséget már a két fél elnevezése is jól szemlélteti: digambara („égbe öltözött”) és svétámbara („fehérbe öltözött”).

A két csoport szövegei különbözőképpen emlékeznek meg a szakadásról. A svétámbara hagyomány szerint Mahávíra halála után 609 évvel egy szerzetes, bizonyos Sivabhüti, miután egy prédikáció alkalmával arról hallott, hogy Mahávíra életében nem viselt ruhát, úgy érezte, alkalmas arra, hogy a gázlócsinálók nyomdokaiba lépjen.

Felhagyott a ruhaviseléssel és követőket gyűjtött maga mellé. Sivabhüti és követőit tekintették a digambara szekta alapítóinak. A digambarák nem neveznek meg konkrét személyt, aki a svétámbarák kialakulásához köthető lenne, de történetileg talán Szthúlabhadrá volt az, aki megengedte az északon maradt dzsaináknak, hogy ruhát viseljenek. Szemben Bhadrabáhuval, aki a déli dzsaina csoport vezetőjeként ragaszkodott a ruházat megtagadásához. A korai régészeti leletek (pl. a Mathurában található ábrázolások) meztelenül ábrázolják Mahávirát és a tirthankarákat. Az i.sz. 5. századból származik az első olyan ábrázolás, amelyen egy dzsaina aszkéta ruhát visel. A svétámbara hagyományok sem tagadják, hogy Mahávíra korában a követők nem viseltek ruhát. Ez elszórtan megfigyelhető a szövegforrásaikban is. Az Uttarádhyayana szerint a meztelenség volt az, ami megkülönböztette a Mahávíra követőit Pársva követőitől. A dzsainák szent könyvei közül az első (Ácsaránga) említi, hogy a ruha elhagyása szemlélteti a dzsaina doktrínában való elmélyülést, valamint elmeséli egy szerzetes történetét is, akinek meztelensége okán nem kell ruhát koldulnia.

Az Ácsáranga azonban már tükrözi a változó tendenciát is. Felmerül, hogy a szerzetesnek csak a díszes és sok szövetet igénylő ruháktól kell tartózkodnia, csak nyáron kell meztelenül járnia, mint az aszkézis egy formája.

Egy másik szöveg (Szhánga) jóváhagyja a ruhaviselést annak érdekében, hogy a szerzetes elkerülje a zavart keltő helyzeteket, ne keltsen undort másokban, és hogy alkalmazkodhasson a monasztikus életkörülményekhez. Ez utóbbi lehet az oka a kezdeti szokások gyökeres átalakulásának. A vallás szervezettebbé válása szükségessé tette, hogy az egyes követők felhagyjanak a magányos aszkézissel és csoportokban éljenek. Ez a változás a vallási szövegek kommentár irodalmában is megjelenik. A dzsinakalpa („a dzsinák gyakorlata”), avagy a radikális meztelenség, Mahávira halála után gyorsan eltűnik. Ez a fajta életmód szoros kapcsolatban volt a magányos, aszketikus életmóddal, ami a fejlődés következtében átadta helyét a szervezett vallási csoportosulásoknak. A szthavirakalpa („az öregek gyakorlata”) már nem követeli meg követőitől a teljes meztelenséget, jobban alkalmazkodva ezzel az új, monasztikus életmódhoz.

A digambarák világi követőknek tekintették a svétambarákat. A 8. században élő és alkotó Apratidzsa a Bhagavati Árádhana című mű kommentárjában megvédi az aszketikus meztelenséget, tolmácsolva ezzel az Égbe Öltözöttek nézeteit. A meztelenség nem csupán a ruha elhagyása, hanem az összes világi vágy és befolyás levetkezésének szimbóluma is egyben. A meztelen szerzetes nem tárgya többé a büszkeségnek vagy a szégyennek, a társadalomtól eltávolodva egy sokkal fontosabb, belső tisztaságnak a birtokosa. A ruhanélküliség segíti az alapvető, nem-ártás (ahimszá) fogadalmának betartását is. A piszkos ruhán ugyanis lehetnek apró élőlények, melyek viselés közben összenyomódhatnak és elpusztulhatnak. A meztelenség az egyik oka annak is, hogy a digambarák között nincsenek apácák. Így nézeteik szerint nők nem is érhetik el a szellemi tisztaságot és a megszabadulást.

A svétambarák nem értenek egyet ezzel a magyarázattal. Szerintük a meztelen aszkézis Mahávira halálával lehanyatlott. A 11. századi Abhajadéva Szúri szerint metaforikus értelemben minden szerzetes meztelen, hiszen tiszta a lelkük. A ruházat elhagyásának semmi értelme nincs, ha a szerzetes nem tisztult meg szellemében, és nem vetkőzte le a világi köteleket. A ruházat megvéd a hidegtől is, ami miatt egyébként tüzet kellene gyújtani (amit minden szerzetesnek szigorúan tilos), valamint meggátolja, hogy kapcsolat jöjjön létre a fűben vagy a fák ágain lakó élőlényekkel.

A ruha mellett a másik nézeteltérés az alamizsnagyűjtő szilke körül alakult ki. A digambarák ugyanis nem használnak szilkét, a kapott ételadományokat az edénnyé

formált tenyerükbe kapják, és innen fogyasztják el. Szerintük a szilke (mint anyagból készült segédeszköz) és annak szükséglete csak a világi kötelék, amitől meg kell szabadulni.

A Fehérbe Öltözöttek ezzel szemben a szilke fontosságát hangsúlyozzák. Véleményük szerint a világon csupán anyagi eredete miatt semmi sem „kötelék” vagy „nem-kötelék”, ezeket csak a megkötött személy szemszögéből tekinthetjük annak. Így egy igazi belső tisztaságot elért szerzetesnek a szilke sem lehet világi kötelék. A nem-ártás szabályát is áthághatjuk azzal, hogy szilke nélkül a tenyérből kifolyó étel esetleg agyonzúzhat rovarokat a földön.

Ugyancsak eltérések mutatkoznak a nők megítélését illetően is. A korábban már említett ok miatt a digambarák között nincsenek apácák, hiszen meztelenségük megzavarná az embereket, és minden bizonnyal zaklatásnak lennének kitéve. Így a nők nem is érhetik el a megszabadulást, mivel ahhoz a szabályok és előírások teljes betartása szükséges, beleértve a ruha nélküli aszketikus életet is. Nők lehetnek világi követők, de soha nem lesznek olyan dzsinák, mint a férfiak. Az egyetlen lehetőségük a megváltásra, ha helyes életvitelük eredményeként következő életükben férfiként születnek újjá. Nők soha nem születhetnek újjá a dzsaina univerzum legmélyebb poklában köszönhetően annak, tetteik – legyenek azok jók vagy rosszak – soha nem lesznek annyira hatással a világra, mint a férfiak tettei. Nőnek születni azonban azt feltételezi, hogy az ember valami rossz cselekedetet hajtott végre előző életében.

A svétambarák másként vélekednek. A Kalpaszútra című szakrális szöveg tanúsága szerint a gázló, amit Mahávira halálakor hátrahagyott, két és félszer annyi nőt számlált, mint férfit, és Mahávira élete alatt kétszer annyi nő szabadult meg, mint amennyi férfi. A dzsainák között mindig is a női követők voltak többségben. Szerintük a 19. tirthankara is egy nő volt, Malli. Álláspontjuk szerint a szövegekben semmi nem utal arra, hogy a nők ne vehetnék ki részüket a megváltásból. A biológiai nemnek nincs szerepe a megváltás folyamatában. Abban megegyeznek a digambarákkal, hogy a nők nem kerülhetnek a hetedik pokolba. Csak azoktól tagadják meg a felvételt az apácarendbe, akik gyermeket várnak. Bár megszabadulás szempontjából a férfi és a nő egyenlő, mégis a svétámbara monasztikus rendszerben egy apácának mindig tiszteletet kell adnia még egy újonnan belépett szerzetesnek is.

Az első jelentős esemény, ami a két csoport különállását mutatja, az a Pátaliputrában tartott zsinat, ahol a Fehérbe Öltözöttek összeállították szövegeiket. A dzsaina szent szövegeket az indiai hagyományoknak megfelelően kezdetben szájhagyomány útját öröközték nemzedékről nemzedékre. A Mahávírától eredő tanításokat az Ágama névvel illették, ami három részre tagolódik. Első, és legrégebbi részei a Púrvák. Mahávira halála után ezeket egyre

kevesebb ember ismerte pontosan. A hagyomány szerint az utolsó ember, aki mind a tízenegy Púrvát ismerte, Bhadrabáhu volt. Mivel az éhínség idején Bhadrabáhu volt az, aki a dzsainák egy részét dél felé vezette, az északon maradtak már akkor sem (Kr. e. 300 körül) rendelkeztek a teljes szöveggel.

Mindkét irányzat tagjai egyetértének abban, hogy az eredeti szövegek teljesen elvesztek. A probléma megoldására és az elveszett szövegek pótlására különböző megoldást választottak. A digambarák, akik végleg lemondtak a szövegekről, pár évszázaddal később elkezdtek írni saját szövegeiket. A svétámbarák azonban mentették, ami menthető. Sthulabhadra zsinatot hívott össze Pátaliputrán, ahol a legjobb tudásuk szerint megpróbálták helyreállítani az elveszett szövegeket. Tizenkét Angába („rész”) tömörítették össze az akkori tudásukat. A Vallabhíban tartott 5. századi zsinaton foglalták írásba a kánont, ami jelentős részben elveszett és átalakult. Itt váltak teljessé az Ágama szövegek harmadik nagy csoportjába tartozó Angabájhák („angákon kívüliek”).

A digambarák szövegei nem alkotnak ennyire bonyolult rendszert. Csak két olyan kanonikus szöveg van, amit saját maguk hoztak létre. Az első ilyen a Satkhandagama („Hatrészes”), amelyben a korai karmatanokat gyűjtötték össze és dolgozták újra. Ez lehetett az első írott dzsaina szentirat. Hasonló forrásokból táplálkozott az emberi szenvedélyeket taglaló Kasáprábhrita is. Habár a digambarák nem fogadták el a svétámbara kánont, szövegeikben mégis elég sok párhuzam figyelhető meg. Ebből arra következtethetünk, hogy alapvető hagyományai valóban régre nyúlnak

vissza. Egy jól képzett digambara tudós ismerte a svétámbarák szövegeit is, és személyenkénti eltérések is előfordultak abban a kérdésben, hogy ezekből mi elfogadható és mi nem.

Nem voltak speciális szabályaik a mindennapi életre. A születés, házasság, halál a hindu hagyományoknak megfelelően zajlott. A korai időkben ők is bevezették a sztúpák tiszteletét, de ez a keresztény időkre teljesen eltűnt és a tirthankarákat már templomokban imádták ikon formában. A dzsaina szerzetesek nem kímélték magukat (pl. a hajukat nem borotválták, hanem tövestől kitépték). Erős önsanyargatást végeztek, gyakran ők is éhhalált haltak, mint annak idején Mahávira. Életüket öt fogadalom határozta meg: az öléstől, lopástól, hazugságtól, szexuális aktivitástól, a tulajdon iránti megszállottságtól való tartózkodás. A nem-ártás eszméjét a végletekig tiszteletben tartották. A húsevés szigorúan tilos volt még a világi követőknek is. Még a legkisebb rovar életét is féltették, ezért a szerzetesek gyakran vittek magukkal egy seprűt, hogy megtisztítsák az útjukat a rovaroktól. Egy dzsaina nem végezhetett földmunkát, mert az is veszélyes volt más élőlényekre. Tüzet nem gyűjthettek, de el sem olthatták a már égő tüzeket, hiszen annak is lelke van. A dzsainizmus talán azért élte túl a buddhizmust Indiában, mert jobban figyelt a világi hívőkre. A világi hívők – akik főleg a kereskedők közül kerültek ki – is tagjai voltak a rendnek, és részt vehettek a rend minden tevékenységében. A ragyogó dzsaina templomok (Mount Ábú és Sravana Bélgólá) bizonyítják a korabeli hívők jólétét. A buddhizmustól eltérően a dzsaina vallás megmaradt India határain belül és ma is mintegy hatmillió követőjével a kis, de szilárd alapokon nyugvó vallási irányzatok közé tartozik. ■

HINDI SECTION

भारत का स्वतंत्रता दिवस

मो. अली जौहर

स्वतंत्रता दिवस, एक ऐसा दिन जब हम अपने महान स्वतंत्रता सेनानियों और महान राष्ट्रीय नेताओं को अपनी श्रद्धांजलि देते हैं जिन्होंने विदेशी नियंत्रण से भारत को आज़ाद कराने के लिए अनेक बलिदान दिए और जीवन न्योछावर किया। 15 अगस्त 1947 को भारत ने लाखों कुर्बानियां देकर ब्रिटिश शासन से स्वतंत्रता प्राप्त की थी। तब से हर वर्ष इस दिन को राष्ट्रीय पर्व के रूप में हम मनाते आ रहे हैं। वस्तुतः यह भारत के गौरव का प्रतीक है।

स्वतंत्रता क्यों जरूरी:-

किसी कवि ने स्वतंत्रता की महत्वता को अपनी कविता में

मो. अली जौहर

एक पंछी के ज़रिये इस प्रकार व्यक्त किया है:-

हम पंछी उन्मुक्त गगन के
पिंजरबद्ध न रह पाएंगे
कनक तीलियों से टकराकर
पुलकित पंख टूट जायेंगे
हम बहता जल पीने वाले
मर जायेंगे भूखे-प्यासे
कहीं भली है कटुक निबौरी
कनक कटोरी की मैदा से।

जिस प्रकार एक व्यक्ति के सर्वांगिन विकास के लिए जरूरी है के वो पूरी आज़ादी से अपने फैसले खुद ले, अपने वर्तमान एवं भविष्य का मालिक खुद हो उसी प्रकार भारत के लिए जरूरी था कि वो एक प्रभुसत्तात्मक देश के रूप में खुद को स्थापित करे, अपनी सम्पदाओं पर भारत का अपना अधिकार हो और उससे बढ़कर भारत को राजनीतिक स्वतंत्रता मिले। 15 अगस्त 1947 से पूर्व भारत के भाग्य विधाता ब्रिटिश सरकार बनी बैठी थी। भारत के सम्पूर्ण सम्पदाओं पर उनका ही एकाधिकार था। भारत के लिए नीति-निर्माण एवं राजनैतिक फैसले वे ही किया करते थे। भारत राजनैतिक दासता

के साथ आर्थिक, सामाजिक एवं सांस्कृतिक तौर पर बेड़ियों में जकड़ा हुआ था। इसलिए यह जरूरी हो गया था कि किसी भी कीमत पर भारत को स्वतंत्रता हासिल करनी ही है।

भारत का स्वतंत्रता संघर्ष

विश्व इतिहास में भारत का स्वतंत्रता संघर्ष एक अनोखा और अनूठा अभियान था। यह स्वतंत्रता संग्राम बल से नहीं वरन सत्य और अहिंसा के सिद्धांत पर विजित किया गया। इस संघर्ष कि शुरुआत आधिकारिक तौर पर सन् 1857 से मानी जाती है। मंगल पांडे के द्वारा सुलगाई गई एक चिंगारी देखते ही देखते एक महासंग्राम में बदल गई। आरंभ में किसी भी कीमत पर आज़ादी को पाने के लिए हिंसा का सहारा लेने से भी गुरेज नहीं किया गया क्योंकि अंग्रेजों के दमन का उन्हीं के भाषा में जवाब देना जरूरी था। झाँसी की रानी लक्ष्मीबाई, तात्या टोपे, सरफरोशी की तमन्ना लिए रामप्रसाद बिस्मिल, अशफाक, चन्द्रशेखर एवं भगत सिंह एवं न जाने कितने शहीदों ने देश के लिए अपने प्राणों की आहुति दी।

तिलक ने “स्वराज्य हमारा जन्मसिद्ध अधिकार है” का सिंहनाद किया तो सुभाष ने “खून के बदले आज़ादी” के नारों से भारत के नवजवानों में देशभक्ति की भावना को प्रबल रूप देने का कार्य किया। आखिरी के 30 वर्ष अहिंसा और असहयोग के साथ गांधीवादी विचारधारा से लड़ा गया।

आखिर बंटवारे जैसे बड़ी कीमत के साथ 15 अगस्त 1947 को भारत स्वतंत्र देश के रूप में अस्तित्व में आया। जैसा कि नेहरू ने अपने भाषण “नियति के साथ भेंट” (Tryst With Destiny) में कहा “रात के 12 बजे जब सारी दुनिया सो रही है भारत अपने भाग्य को बदलने के लिए उदित हो रहा है।”

स्वतंत्रता दिवस का उत्सव

राष्ट्रपति द्वारा स्वतंत्रता दिवस की पूर्व संध्या पर राष्ट्र के नाम संदेश प्रसारित किया जाता है जिसे दूरदर्शन एवं आकाशवाणी के माध्यम से जन-जन तक पहुँचाया जाता है। इसके अगले दिन यानि 15 अगस्त को सुबह 7 बजे भारत के प्रधानमंत्री द्वारा लाल किले से तिरंगा

फहराया जाता है। इस अवसर पर प्रधानमंत्री देशवासियों को सम्बोधित करते हुए अपने सरकार की नीतियों एवं भारत के सर्वांगीण विकास हेतु उठाये जा रहे कदमों पर जनता के समक्ष अपनी बात रखते हैं। दूर-दूर से लाखों लोग लाल किले के कार्यक्रम में शामिल होने के लिए आते हैं। विशेषकर, स्कूली बच्चों का उत्साह देखते ही बनता है।

राज्य स्तर पर विशेष स्वतंत्रता दिवस कार्यक्रम आयोजित किये जाते हैं जिनमें झंडा फहराने के आयोजन, मार्च पास्ट एवं सांस्कृतिक आयोजन शामिल हैं। इन आयोजनों को राज्यों की राजधानियों में आयोजित किया जाता है एवं संबंधित राज्य के मुख्यमंत्री द्वारा इन कार्यक्रमों की अध्यक्षता की जाती है।

छोटे पैमानों पर शैक्षणिक संस्थानों, सरकारी कार्यालयों एवं सामाजिक केन्द्रों द्वारा भी स्वतंत्रता दिवस को मनाने हेतु अनेक कार्यक्रमों का आयोजन किया जाता है। स्कूलों द्वारा प्रातः ही प्रभातफेरी निकाले जाने की भी परम्परा है जिसमें बच्चे देशभक्ति गाने गाते हैं एवं कभी-कभी नुक्कड़ नाटक भी करते हैं। कहीं कहीं पर झंडोतोलन एवं राष्ट्रगान के बाद तिरंगे बने गुब्बारे एवं पतंगों को उड़ा कर हर्षोल्लास मनाने की भी परम्परा है। प्रमुख सरकारी इमारतों में रौशनी करने की भी परम्परा है।

स्वतंत्रता दिवस के विभिन्न आयोजन एवं सांस्कृतिक कार्यक्रम न सिर्फ हमें शहीदों की याद दिलाते हैं अपितु भारत के भविष्य निर्माण हेतु हमें प्रेरित भी करते हैं। दुनिया के सबसे बड़े लोकतंत्र एवं समृद्ध सांस्कृतिक विरासत वाला यह देश अपने अतीत के साथ अपने भविष्य को लेकर भी गौरवान्वित होना चाहता है। सबसे अधिक युवाओं वाले इस देश का प्रत्येक नागरिक इसे और अधिक ऊंचाइयों तक ले जाने के लिए वचनबद्ध है। लहराते तिरंगे के साथ प्रत्येक नागरिक शान से देश के लिए मर मिटने और बहुत कुछ कर गुजरने के लिए संकल्पित होता है। किसी कवि की नज़र से:-

“मन समर्पित, तन समर्पित
और यह जीवन समर्पित
चाहता हूँ देश की धरती तुम्हें
कुछ और भी दूँ”

स्वतंत्र भारत: सच्चाई से कितनी दूर या कितना पास

देश को स्वतंत्र हुए 68 वर्ष बीत जाने के बाद हमें यह आकलन करना आवश्यक हो जाता है कि हम उन सपनों को पुनः याद करें जिसने किसी भी कीमत पर आज़ादी के लिए प्रेरित किया था। यह सच है की हमने अपने विकास की नयी ऊंचाइयों को छुआ है परन्तु हमें अपने विकास को सामान समयांतराल के साथ विश्व के अन्य देशों से तुलना करना चाहिए जो हमारे साथ या तो स्वतंत्र हुए

या फिर एक नए रूप में अस्तित्व में आए। हम अभी तक उन ऊंचाइयों को छूने की परिकल्पना ही कर रहे हैं जिसे 1945 में लगभग तबाह हो चुके जापान ने या फिर वर्षाय जैसी अपमानजनक संधि एवं बाद में विभाजन को मजबूर जर्मनी ने कब का हासिल कर लिया है। इन देशों ने स्वयं को फिर से संवारा एवं एक नए ऊर्जा तथा जोशोखरोश के साथ आज ये विश्व के अग्रणी बने हुए हैं। हमने मंगल तक की यात्रा तो कर ली, परमाणु संपन्न राष्ट्र के रूप में स्थापित भी है, आर्थिक शक्ति के रूप में बहुत तेजी से आगे बढ़ते हुए अग्रणी देशों में अपनी गिनती करने को आतुर भी है परन्तु दूसरी ओर हम अपने देशवासियों को मौलिक सुविधा देने में बेबस लग रहे हैं। गरीबी, बेरोज़गारी, स्वास्थ्य, बिजली, सड़क, शिक्षा जैसे ना जाने कितने क्षेत्रों में अभी काफी कुछ करना बाकी है। ऐसा प्रतीत होता है के विकास कि धारा कुछ खास सीानों और वर्गों तक सिमट कर रह गई है।

इन सब के बावजूद हम एक निराश देश के वासी नहीं हैं अपितु एक गौरवशाली अतीत के साथ हम जुड़े हुए हैं। जरूरी ये है कि सरकार के साथ यहाँ के नागरिक, स्वयंसेवी संस्थाएं एवं सभी राजनैतिक दल मिलजुल कर भारत के विकास के सहभागी बने। हमें एकजुट होकर शिक्षा, स्वास्थ्य एवं अन्य आयामों पर काम करना है। भारत को ऐसे देश के रूप में स्थापित करने का प्रण लेना है जहाँ विकास एवं मानवीय मूल्यों को सामंजस्य हो। हमें समन्वित विकास के लक्ष्य को हासिल करना है। गांधी जी के नजरों में हमें समाज के सबसे गरीब तबके को देख कर भारत के विकास का आकलन करना है। तभी सच्ची श्रद्धांजलि हम उन वीर शहीदों को दे सकते हैं जिन्होंने भारत के भविष्य हेतु अपनी जान की कुरबानी दी एवं तभी स्वतंत्रता दिवस भी अपने यथार्थ को पूरा करेगा। ■

डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन: जीवन परिचय

डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन उन महान राजनेताओं में से एक थे जिन्हें अपनी संस्कृति एवं कला से लगाव होता है। वे एक आस्थावान हिन्दू थे, साथ ही अन्य समस्त धर्मावलम्बियों के प्रति भी गहरा आदर भाव रखते थे। जो लोग उनसे वैचारिक मतभेद रखते थे, वह उनकी बात भी बड़े सम्मान और धैर्य से सुनते थे। डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन की दर्शनशास्त्र की अगाध विद्वता और अंग्रेजी भाषा पर बेमिसाल अधिकार को देखकर सभी चकित रह जाते थे। दर्शनशास्त्र भले ही शुष्क विषय है और कम लोग ही उसे समझ पाते हैं, परंतु उनका विषय को उपस्थित करने का ढंग, प्रभावपूर्ण भाषा और उच्चारण से यही प्रतीत होता था कि इस व्यक्ति ने न जाने कितने वर्ष इंग्लैंड के आक्सफोर्ड अथवा कैम्ब्रिज विश्वविद्यालय में शिक्षा पायी होगी। और एक दिन उनकी विद्वता पर मुग्ध छात्रों ने पूछ ही लिया।

डॉ. राधाकृष्णन पांच भाई और एक बहन थे। भाईयों में इनका सीन द्वितीय था।

गरीब ब्राह्मण-परिवार के होने के कारण तथा अपेक्षाकृत भाई-बहनों की बड़ी संख्या के फलस्वरूप डॉ. राधाकृष्णन की आरम्भिक शिक्षा-दीक्षा तिरुतनी और देश के सर्वश्रेष्ठ तीर्थस्थल तिरुमाला अथवा तिरुपति में हुई। राधाकृष्णन आरम्भ से ही मेधावी थे। साथ ही परिश्रमी भी। तिरुतनी में अपने आरम्भिक जीवन के आठ वर्ष व्यतीत करने के पश्चात् ही वे विद्याध्ययन के लिए तिरुपति भेजे गए। उनकी प्रतिभा से प्रभावित होकर ही आर्थिक दृष्टि से

असहाय पिता ने पारम्परिक धार्मिक शिक्षा देने के बदले उन्हें अंग्रेजी माध्यम से शिक्षित करने का निर्णय लिया।

सर, आपने कौन-सी विदेशी परीक्षा पास की है, और कौन-सी डिग्री प्राप्त की है? प्रो. राधाकृष्णन ने अपनी शैली में ही उत्तर दिया, मैं इंग्लैंड पढ़ने नहीं गया, हां पढ़ाने अवश्य जाऊंगा। उनका मुख-मंडल आत्मविश्वास की अनोखी आभा से दमदमा रहा था और छात्र अपने प्रोफेसर की उक्ति से खुशी में उन्मत्त हो तालियां बजा रहे थे। इतना कुछ पढ़ने के पश्चात् डॉ. राधाकृष्णन के व्यक्तित्व के संबंध में उत्सुकता का जाग्रत होना स्वाभाविक है। इसका शमन नीचे किया जा रहा है:-

डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन का जन्म तिरुतनी में 5 सितम्बर, 1888 को, एक गरीब ब्राह्मण-परिवार में हुआ था। दक्षिणात्यों के लिए यह स्थान बहुत पहले से एक प्रसिद्ध तीर्थस्थल रहा है जो आज के चैन्नई शहर से 64 किलोमीटर की दूरी पर अवस्थित है। डॉ. राधाकृष्णन के नाम के पूर्व सर्वपल्ली लगने का एक महत्वपूर्ण कारण है। 1852-55 के आसपास इनके पूर्वज सर्वपल्ली ग्राम से तिरुतनी तीर्थस्थल में आ बसे थे। उन लोगों ने अपने नामों के पूर्व अपनी जन्मभूमि का नाम संयुक्त रखना उचित समझा। जैसा कि दक्षिण में अक्सर होता है। इनके पिता का नाम सर्वपल्ली वीरास्वामी और माता का नाम सीताम्मा था।

राधाकृष्णन ने 'लूथरन मिशन स्कूल' तिरुपति में पांच वर्ष, वेल्लोर के एक प्रसिद्ध कॉलेज में पांच वर्ष तथा मद्रास क्रिश्चियन कॉलेज में पांच वर्ष तक अध्ययन किया। बालक राधाकृष्णन के इस अध्ययन में केवल पिता का ही आर्थिक सहयोग नहीं था। राधाकृष्णन ने मात्र चौदह वर्ष की अवस्था अर्थात् 1902 में मद्रास विश्वविद्यालय से प्रथम श्रेणी में उच्च अंक प्राप्त कर मैट्रिकुलेशन की परीक्षा उत्तीर्ण की थी।

स्कूली और महाविद्यालय की पुस्तकों के अतिरिक्त इन्होंने स्वाध्याय के द्वारा भी अपने ज्ञान में अभिवृद्धि की और उसी के बल पर राष्ट्र और विश्व के विशिष्ट विद्वानों में इनकी गिनती हुई। दर्शनशास्त्र में एम. ए. करने के फलस्वरूप इन्हें वेदों, उपनिषदों और गीता में पर्याप्त रूची थी, जिनका उन्होंने गहराई से अध्ययन किया। दूसरे धर्मों के प्रति भी इनकी रूचि थी। ईसाइयों का धर्मग्रन्थ बाइबल पूर्णतया कंठस्थ था।

डॉ. राधाकृष्णन की गांधीजी से पहली मुलाकात 1938 में सेवाग्राम में हुई। वैसे वे इससे पहले ही गांधी जी के संपर्क में आ चुके थे। गांधीजी जब दक्षिण अफ्रीका से लौटे थे, तब मद्रास में श्री नटेसन के घर पर मुलाकात और दिलचस्प वार्तालाप भी हो चुका था। गांधी जी का उन दिनों मूंगफली पर जोर था और

वह लोगों को दूध पीने मना किया करते थे। वह कहा करते थे। वह कहा करते थे कि दूध गाय के मांस का ही अतिरिक्त उत्पादन है। यह बात युवा प्रोफेसर से भी हुई। राधाकृष्णन ने उत्तर दिया कि तब तो हमें मां का दूध भी नहीं पीना चाहिए। गांधीजी को पता था कि वह उन दिनों 'लाजिक' के प्रोफेसर थे। महात्मा गांधी के प्रति डॉ. राधाकृष्णन की अगाध श्रद्धा थी। उन्होंने एक जगह उन्हें 'मानव जाति का अमर स्वर' बताया था और उन्हें मानवीय प्रयत्नों का सर्वश्रेष्ठ प्रतीक भी घोषित किया था।

डॉ. राधाकृष्णन को प्रायः सभी ने 'शिक्षक' कहा है। अतः उनका जन्मदिन 5 सितम्बर आज भी शिक्षक-दिवस के रूप में मनाया जाता है। इसमें तनिक भी संदेह नहीं है कि उन्होंने जीवन के चालीस साल शिक्षा के क्षेत्र में बिताये, परन्तु वस्तुतः वह इतने प्रभावशाली व्यक्ति रहे कि उन्होंने शिक्षा, लेखन, व्यवस्था, राजनीति और शासन सभी क्षेत्रों में महान छाप छोड़ी। यह ठीक है कि मूलरूप उनका शिक्षक का ही रहा हो, परन्तु लेखन और दर्शन शास्त्र के व्याख्याता के रूप को शिक्षक से पृथक् नहीं किया जा सकता। वह शिक्षक से लेकर शिक्षण संस्थाओं के मूर्धन्य व्यवस्थापक-कुलपति तक रहे और सभी प्रकार के कार्यों को अपनी प्रतिभा से चमत्कृत करते रहे। एक प्रोफेसर के रूप में जहां उनका अपने विषय पर पूरा अधिकार था, वहां उनमें उसे प्रभावशाली भाषा में उपस्थित करने की भी महान दक्षता थी। उसके लिए उन्होंने कितना तप किया होगा, इसे कौन भुलाने को तैयार होगा। वह 12-12, 18-18 घंटे अध्ययन करते रहते थे। शिक्षा के क्षेत्र में उन्होंने जो कार्य किया वह भुलाया नहीं जा सकता।

ऑक्सफोर्ड विश्वविद्यालय में डॉ. साहब ने काफी समय तक अध्यापन कार्य किया था। इंग्लैंड के कई चर्चों में भी उन्होंने भाषण दिये थे। एक बार पोप ने डॉ. साहब को सम्मानित किया था। उनके भाषणों को सुनकर श्रोता मंत्रमुग्ध रह जाते थे। वस्तुतः उनके प्रवचनों की वास्तविक महत्वता उनके अन्तर में निवास करती थी, जिसकी व्याख्या नहीं की जा सकती। उनकी यही आध्यात्मिक शक्ति सबको प्रभावित करती थी।

डॉ. राधाकृष्णन बड़े हाजिर जवाब थे। विश्व में उन्हें हिन्दुत्व के परम विद्वान के रूप में जाना जाता था। एक बार वे इंग्लैंड गये, तब देश अंग्रेजों के आधीन था। बड़ी संख्या में लोग उनका भाषण सुनने आये थे। भोजन के दौरान एक अंग्रेज ने उनसे पूछा, 'क्या हिन्दू नाम का कोई समाज है? कोई संस्कृति है? तुम कितने बिखरे हुए हो, तुम्हारे रंग एक जैसा नहीं है। कोई गोरा, कोई काला, कोई धोती पहनता है, कोई लुंगी, कोई कुर्ता तो कोई कमीज़। देखो, हम अंग्रेज सब एक जैसे हैं, सब गोरे लाल-लाल।' इस पर डॉ. राधाकृष्णन ने तपाक से जवाब दिया, 'घोड़े सब

अलग-अलग रंग-रूप के होते हैं, पर गधे सब एक जैसे होते हैं, अलग-अलग रंग और विविधता विकास के लक्षण हैं।'

सन् 1949 में डॉ. साहब को राजदूत बनाकर मास्को भेजा गया। इससे पहले भारत और महात्मा गांधी के संबंध में रूस की राय अच्छी नहीं थी। परन्तु डॉ. साहब ने वहां जाते ही अपनी प्रतिभा का सिक्का जमा दिया। एक घटना अत्यन्त महत्वपूर्ण रही। जब डॉ. साहब प्रथम बार रूस के लौह पुरुष जैकब स्तालिन से मुलाकात करने पहुंचे, बातचीत के दौरान डॉ. साहब ने कहा, 'हमारे देश में एक महान सम्राट हुआ है, उसने भीषण युद्ध और विजय के पश्चात् अपनी तलवार तोड़ दी थी और अहिंसा का दामन थाम लिया था। आपने शक्ति अर्जित करने के लिए हिंसा का तरीका अपनाया है। किसी को क्या मालूम, हमारे उस महान सम्राट की वह घटना आपके यहां दोहरा दी जाये।' स्तालिन ने मुस्कराते हुए कहा 'हां वास्तव में कभी-कभी ऐसे चमत्कार हो जाते हैं। मैं भी पांच वर्षों तक ब्रह्मज्ञान के शिक्षालय में रह चुका हूं।'

सन् 1952 में डॉ. राधाकृष्णन को भारत का उपराष्ट्रपति चुना गया। साथ ही दिल्ली विश्वविद्यालय का कुलपति, साहित्य अकादमी का उपाध्यक्ष भी बनाया गया। ये दायित्व भी उन्होंने बहुत कुशलता से निभाये। डॉ. राधाकृष्णन ने 87 वर्ष की आयु प्राप्त की। वे सादा खाना खाने वाले अल्पभाषी व्यक्ति थे। जीवन के अंतिम वर्षों में सामान्य लोग भी इनसे सहजता से मिल लेते थे। एक ऐसे ही भेंटकर्ता ने उनसे प्रश्न किया - 'अपने दीर्घ जीवन का राज बताने की कृपा करेंगे?' डॉ. राधाकृष्णन ने हल्की मुस्कराहट के साथ कहा - 'कम खाओ!'

दुर्भाग्यवश डॉ. राधाकृष्णन के अंतिम कुछेक वर्ष बुरे बीते। कभी का अप्रतिम स्मरण-शक्ति वाला व्यक्ति जो अंग्रेजी और संस्कृत के उद्धरण देते नहीं थकता था। अपनी स्मरण-शक्ति पूर्णतया खो चुका था। उनकी यह दशा देखकर बहुत लोग व्यथित हुए, किन्तु नियति के सामने किसकी चलती है? अन्ततः भारत का यह महान सपूत 1975 के 17 अप्रैल की प्रातः बेला में अपनी प्राणवायु विसर्जित कर बैठा। सम्पूर्ण देश की जनता और अखिल विश्व के विद्वान शोक-सन्तप्त हो उठे।

भारत के इतिहास में कोई भी राष्ट्रपति अपनी राजनैतिक कुशलता, चातुर्य एवं अपनी बुद्धिमता के लिए याद किया जाएगा-किन्तु एक विश्वप्रसिद्ध दार्शनिक एवं बहुआयामी विद्वता के लिए किसी को स्मरण किया जाएगा तो वह होंगे भारत के द्वितीय राष्ट्रपति डॉ. सर्वपल्ली राधाकृष्णन। ■

-मुकेश पंडित

A vakok és az elefánt hindu mese : Mesék az értékekről

Milyen az Isten? Élt Indiában egy jószívű fejedelem. Gyakran megtörtént, hogy utazásai közben koldusokkal találkozott. Mindig részvétellel nézett rájuk, és nem sajnálta tőlük az alamizsnát. A legjobban azonban a vakokat sajnálta. Azokat a szerencsétlen embereket, akik sohasem láthatják meg édesanyjukat, nem gyönyörködhetnek Isten szép világában. Ezek az igazi szegények, mert örök éjszaka borul rájuk, és nem láthatják a virágokat, a tarka tollú madarakat, az égen tündöklő szivárvány színeit.

Így gondolkozott a jószívű fejedelem a vakokról, és hogy valamit tegyen értük, elhatározta: országa minden vak emberét meghívja palotájába ünnepi lakomára. El is küldte embereit, akik palotájába vezették a szerencsétlen vakokat. Itt ünnepi ruha és fényes lakoma fogadta őket. A palota személyzetének bőven akadt dolga, hogy kiszolgálja a különös vendégsereget. Mindegyik vakot a helyére kellett vezetni és segíteni az étkezésben is.

Az ebéd befejezése után a fejedelem maga köré gyűjtötte a vakokat, és felszólította őket, hogy adják elő kívánságaikat. Az egyik ruhát, a másik cipőt, a harmadik pénzt kért és így tovább. Már csak egy öreg vak ember állt a fejedelem előtt, aki azonban nem kért és nem kívánt semmit. A fejedelem meg is kérdezte:

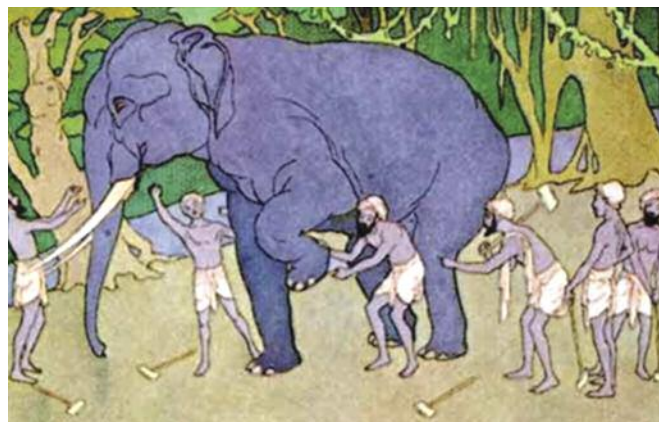
- Hát neked nincs semmire szükséged?

- Ó, uram, mondta az öregember, mit kérhetnék én tőled! Öreg ember vagyok már, és minden percben eljöhet értem a halál. Már nem várok semmit a földi élettől. Ha azonban jószágos szíved mindenképpen meg akar ajándékozni valamivel, hallgassd meg, és ha tudsz, válaszolj egy kérdésemre.

- Szívesen megteszem, amennyiben lehetséges.

- Tudod, uram, mondta az öreg vak, én már megjártam az életet és sok mindent láttam. Különféle emberekkel találkoztam, és hallottam egyről-másról. Egy dologban azonban nem látok világosan, egy kérdésemre sehol sem találtam választ. Ez a kérdés pedig így hangzik: Milyen az Isten? Sokat hallottam már őt emlegetni. Én is tiszteltem és imádtam egész életemben. Mielőtt azonban eltávoznék ebből az árnyékvilágból, szeretnék egy kicsit tudni róla. A te udvarodban sok bölcs ember tartózkodik, és ők bizonyára felvilágosítást tudnak adni erre a kérdésre is.

Így beszélt az öreg vak, és a király meglepetten hallgatta kérdését. Mikor befejezte szavait, a mellette álló tudósokra nézett, akik valamennyien fejüket csóválták a különös kérdésre.

Hiszen ők is jól tudták fejedelmükkel együtt, hogy erre a kérdésre nem lehet válaszolni. Ezért így szólt a vak emberhez:

- Teljesítem kérésedet, de egy feltétellel. Mondd meg te vagy társaid, hogy milyen és hogyan néz ki egy elefánt?

No, ennél mi sem könnyebb, gondolták a vakok. Ekkor a fejedelem parancsára elővezettek egy elefántot, és a vakok tapogatni kezdték. Mindegyik ott, ahol érte. Az egyik a lábát, a másik az ormányát, a harmadik az agyarárt és így tovább. Mikor ezzel végeztek, a fejedelem megkérdezte a vakokat:

- Most pedig mondjátok meg, mit tapasztaltatok, milyen az elefánt?

Aki az elefánt ormányát tapogatta meg, azt állította: olyan az elefánt, mint egy puha cső. Aki az elefánt agyarárt tapogatta meg, váltig állította: olyan az elefánt, mint egy hegyes tű. Aki az elefánt lábát tapintotta meg, azt állította: olyan az elefánt, mint egy vastag oszlop. Aki a fülét tapintotta meg, azt állította: olyan az elefánt, mint egy vastag pokróc...

Így vélekedtek a vakok az elefántról, és mindegyikük ragaszkodott állításához. Ebből aztán parázs vita keletkezett, amely csaknem verekedéssé fajult. Végre is a fejedelem csendre intette őket, és így szólt az öreg koldushoz:

- Amint láthatod, még azt sem tudjátok megmondani, hogy milyen az elefánt. Nem, mert vakok vagytok, és nem láthatjátok az egész elefántot. Nos, így vagyunk Istennel is. Itt a földön vakok vagyunk vele szemben, mert testi szemünkkel nem láthatjuk őt. Ezért nem tudok se én, se más válaszolni kérdésedre: hogy milyen az Isten. Igazi és helyes fogalmunk csak akkor lesz róla, ha a halál után megnyílnak szemünk, és megláthatjuk őt színről színre. ■

JANTAR MANTAR

Jantar Mantar, located at Parliament Street, New Delhi, in Hindi language literally means: yantra— instruments and mantra - formulae. This great astronomical marvel was constructed in 1724 by Maharaja Jai Singh of Jaipur (who later on went on to build other observatories in Jaipur, Ujjain, Varanasi and Mathura). Jai Singh had built this large astronomical instrument to take correct measurements for astronomy and astrology. The primary purpose of the observatory was to compile astronomical tables, and to predict the times and movements of the sun, moon and other planets. The instruments at Jantar Mantar are fascinating for their ingenuity. Jantar Mantar has also become a major tourist attract and a significant monument of astronomy. There are three instruments within the observatory of Jantar Mantar in New Delhi, viz., the Samrat Yantra, the Jayaprakash, and the Misra Yantra. Due to constructions of high rise buildings in the vicinity, it is difficult to make accurate observations.

Published by

The Embassy of India, Hungary

1025 Budapest Búzavirág utca 14, Hungary

Telephone Numbers: (36-1) 325-7742, (36-1) 325-7743

Fax Number: (36-1) 325-7745

Website: www.indianembassy.hu